

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177
PODUREDNIŠTVO
34135 Trst, Vicolo d. Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija Lir 35.000
Letna inozemstvo Lir 50.000
Zračna pošta inozemstvo Lir 80.000
Poštno čekovni račun: šte. 11234499

Leto XL. - Štev. 41 (2020)

Gorica - četrtek, 27. oktobra 1988 - Trst

Posamezna številka Lir 1000

Deset let papeža „iz daline dežele“ Jugoslovanski klopčič se razpleta

Pred desetimi leti je 16. oktober padel na ponedeljek. Ves svet je bil v pričakovanju novega papeža. Bil je že večer, ko je kardinal diakon, bil je to Pericle Felice, s precejšnjo težavo v izgovorjavi oznanil ime novega papeža. Res, Karol Wojtyła (izg. Vojtija) ni zvenel nič italijansko. Po tolikih stoletjih končno le papež ne-Italijan. Med celo vrsto svetovnih časnikov ga je samo londonski »Times« uvrstil nekam na rep možnih kandidatov.

Prva predstavitev javnosti je bila prodoren uspeh zaradi preprostosti, s katero je nagovoril množice. Poklicali so ga »iz daljne dežele«, je dejal, »ki pa je vseeno zelo blizu zavolj skupnosti v veri in krščanskem izročilu.«

Natanko leto in dva dni kasneje je Janez Pavel II. na poseben način postal nam tako domač s slovenskim krščanskim pozdravom »Hvaljen Jezus!«. Nad pet tisoč romarjev je dobesedno eksplodiralo v navdušenju. Precej dolg govor je povedal v lepši slovenščini.

To so bili še tisti prvi koraki v odgovorni službi, ki so se vsaj na zunaj zdeli posuti z rožami. Kaj kmalu pa se je začelo kazati tudi trnje, grozeče oblake pa je tu in tam že prebodel blisk in zamolklo grmenje. Prvo navdušenje je minilo in začel se je siv vsakdanjik. Nasprotovanja tukaj, kritike tam. Enemu ni bilo všeč to, drugemu ono. Vse skupaj je doseglo vrh tistega usodnega 13. maja 1981, ko je verjetno plačani morilec streljal, da bi ga ubil. Najbrž ne bodo nikoli znana vsa ozadja tega atentata, v vsakem primeru pa ostane v človeku grenak občutek, da nekdo ali nekateri niso mogli sprejeti dejstva, da se papež iskreno in pošteno trudi za mir in razumevanje na svetu.

Seveda je bilo povsem brez koristi poskušati oceniti desetletno delovanje Janeza Pavla II. v nekaj vrsticah, saj bi samo njegova besedila, ki jih je objavil v vlogi učitelja vere, zahtevala obsežno študijo, pa jim še ne bi prodrli do vseh skritih globin. Za opazovalce od strani ali od zunaj so ena najbolj vidnih značilnosti njegovega pontifikata številna potovanja. Če so se kdaj časniki pritoževali, da izza vatikanskih zidov novic skoraj ni, jih je sedaj naenkrat postalo skoraj preveč. Srečanja s posamezniki in skupinami, osvajanje množic s človeško toplino in neposredno besedo, jasne ocene političnih, gospodarskih in družbenih razmer, odprtost do časnikiarjev, otrok, bolnikov, vse to so z nekaj besedami značilnosti »poljskega papeža«.

Drugo značilno potezo pa bi mogli iska-

Seja slovenske pokrajinske škofovske konference

Ob zasedanju Jugoslovanske škofovske konference, ki je bilo 11. in 12. okt. v Zagrebu, so slovenski škofje imeli tudi svojo sejo.

Ceprav od zadnje seje ni minilo niti mesec dni, je bilo v tem času življenje Cerkev na Slovenskem zelo živo in dejavno. Škofje so sodelovali na srečanju slovenske mladine v Stični, na Baragovem dnevu v Ribnici, na Slomškovi proslavi v Petrovčah, na Gnidovčevem simpoziju v Rimu, na simpoziju o nadškofu Attems v Gorici ter na simpoziju o Don Bosku v Ljubljani. Nadškof Šuštar je imel slovenost za naše rojake v Einsiedelnu v Švici ob dvajsetletnici slovenskega dušnega pastirstva, nato pa se je udeležil 4. evropskega ekumenskega srečanja v Erfurtu. Za 750-letnico ustanovitve lavantinske škofije je 200 duhovnikov iz mariborske škofije s svojima škofoma romalo v St. Andraž in Krko na Koroškem.

Po poročilih o svojem delu so škofje na seji v Zagrebu razpravljali o prevajanju Svetega pisma, o študiju na Teološki fakulteti in o stalnem izobraževanju duhovnikov.

Na prihodnji — 50. seji se bodo škofje spomnili 20. obletnice ustanovitve slovenske cerkvene pokrajine.

ti prav v okolju, iz katerega izhaja. Od njegovega otroštva dalje se je Cerkev na Poljskem morala srečevati z vprašanjem preživetja. Najprej pod nemško okupacijo, po vojni pa v novi stvarnosti komunistične ureditve, ki je bila kar precej časa staliniistična. Zato ni čudno, da je morala biti ta Cerkev trdna in enotna. Najmanjša razpoka bi utegnila pomeniti začetek njegovega konca. Vsaj v prvih letih njegovega pontifikata je mogoče opaziti podobno željo za vesoljno Cerkev. Vse to pa ni prav nič vplivalo na njegovo odprtost za ljudi vseh prepričan, na človeško bližino in razumevanje. Najbrž ni hudo daleč od resnice tisti komentator, ki je za Janeza Pavla II. dejal, da je v nauku dosleden in neomajen, celo konservativen, v ravnanju pa izredno odprt in napreden.

Kljub njegovim številnim potovanjem po vsem svetu pa so ga morali katoličani iz Jugoslavije obiskovati v Rimu, če so ga hoteli videti. Razvoj položaja v Jugoslaviji tudi nič ne kaže, da bi ga mogli tam v doglednem času pozdraviti. Kljub temu pa gredo najbrž kar v stotisoče tisti naši rojaki, ki so ga že videli od blizu. Celosten način njegovega vodenja Cerkev kaže, da se uresničuje želja, k jo je izrekel kardinal Villot že pred izvolitvijo, da bi moral biti novi papež mož in oče hkrati.

(Vzeto iz »Družine«, št. 41/1988)

Pastoralni občni zbor v Ljubljani

Po drugem vatikanskem cerkvenem zboru je več krajevnih Cerkev imelo svoje škofijske ali medškofijske sinode. V Sloveniji je iz prvotne zamisli sinode nastala »Prenova Cerkev na Slovenskem«, ki pa je že pred leti prenehala s svojim delovanjem. Ob zgledu drugih po svetu so nekateri v Sloveniji začeli postavljati vprašanje o potrebi in koristi »katoliškega shoda« ali kake druge večje oblike javnega cerkvenega zborovanja in obravnavanja različnih vprašanj verskega življenja, zlasti v zvezi s pastoralnim načrtom.

V ljubljanski nadškofiji je tako po daljšem posvetovanju dozorel načrt pastoralnega občnega zbora 1988. In ljubljanski nadškof A. Šuštar je ta občni zbor napovedal 24. avgusta lani. Pastoralni občni zbor naj bi sestavljali predstavniki ljubljanske nadškofije (okoli 2000), ki bi po temeljiti pripravi na celodnevni zborovanjih obravnavali nekatera vprašanja s področja oznanjevanja in krščanskega življenja in sprejeli predloge in sklepe. Za prvo zborovanje je bila določena sobota 23. aprila 1988, za drugo pa sobota 22. oktobra 1988 na Teološki fakulteti v Ljubljani.

V svojem pismu je nadškof Šuštar 24. avg. zapisal: »Namen in cilj pastoralnega občnega zbora je vzbuditi večje zanimanje za delo Cerkev ljubljanske nadškofije in za Cerkev na Slovenskem, ga razširiti in poglobiti, sprejeti neke vrste poročilo in obračun o današnjem stanju oznanjevanja in krščanskega življenja; nakazati naloge za bližnje bodočnost, dati pobude za določene načrte in sprejeti ustrezne sklepe; pripraviti predloge za nadaljnjo obdelavo v različnih skupinah.«

Prvo zasedanje tega občnega zbora je bilo 23. aprila in o njem smo v našem listu že poročali. Drugo zasedanje pa je bilo 22. oktobra. Če je prvo zasedanje skušalo osvetliti sedanje stanje in postaviti določene predloge, je drugo imelo namen preveriti predložene predloge in smernice ter ukreniti nekaj čisto konkretnega. Šlo je za preverjanje smernic, predlogov, pobud, priporočil in sklepov o človekovem odnosu do Boga, o oznanjevanju, katehezi, diakoniji, zakramentalnem življenju, moralni vzgoji, kristjanu in Cerkvi v narodu in družbi, duhovnikih, redovnih skupnostih, laikih, zakonu in družini, duhovnih gibanjih.

Drugo zasedanje je poteklo zelo v redu,

Verjetno se v zgodovini do sedaj še nikoli ni toliko pisalo o Slovencih in o Sloveniji kot te zadnje tedne. Številni svetovni časopisi so v zvezi s krizo v jugoslovanski družbi posvečali posebno pozornost Sloveniji in njenemu političnemu vodstvu.

Izkazalo se je namreč, da sta v Jugoslaviji dva pola, dve nasprotni si točki, Srbija z Miloševićem kot centralistični in konservativni pol, Slovenija z Jožetom Smolcom in Milanom Kučanom kot liberalni in napredni del Jugoslavije.

Med obema je prišlo do napetosti in obračunavanja v javnih sredstvih obveščanja, zlasti pa na 17. seji CK ZK Jugoslavije. Slovenski delegati so zagovarjali razumno in demokratično reševanje gospodarskih, političnih in družbenih naspotij, Srbi pa so bili za utrjevanje centralističnih in konservativnih teženj.

ZAVRNJENA VELESRBSKA STALIŠČA

V tem besednem spopadu so zmagale napredne ideje slovenskih delegatov, ker so se jim pridružile tudi ostale republike, zlasti Hrvaška s Stipetom Šušterjem. Odločilno težo je imel tudi nastop generala Kadiljevića, ki je na zasedanju izjavil, da je vojska za obrambo države pred sovražnikom in se zato ne bo vmešavala v notranje spore. To se pravi, da vojska ne

bo podprla Srbov v njihovih zahtevah po centralizaciji. S tem so se zamajala tla Miloševiću in njegovim velikosrbskim zahtevam.

Takšen izid zasedanja CK ZKJ od 17. do 19. okt. je olajšal reševanje nekaterih spornih točk v novi ustavi. Ustavna komisija je namreč po dolgih debatah sprejela vse predloge, ki jih je Slovenija stavila kot neodstopne, in sicer: stroški za vojsko bodo šli iz rednega državnega proračuna, ki ga mora odobriti skupščina; republiški zakoni imajo prednost pred državnimi; izpadla so določila o pristojnosti zveznega in ustavnega sodišča; varnostna služba (tajna državna služba) ostane tako kot doslej. Te predloge ustavne komisije je v soboto 28. oktobra skoro soglasno sprejela tudi skupščina (parlament).

Poleg tega so v novi ustavi velike novosti glede gospodarstva. To bo dosti bolj sproščeno, liberalizirano.

Srbski republikli so tudi nekoliko zadržani, zlasti glede Kosova, ki bo od sedaj naprej znova Kosmet, tj. Kosovo-Metohija, kot prve čase v novi Jugoslaviji. Čuje se, da Srbi na Kosovu niso z vsem tem zadovoljni, vendar če so v državi vsi drugi za to, se bodo morali tudi sami s tem spriznati.

V ponedeljek zvečer 24. okt. je bila po ljubljanski televiziji o teh ustavnih spremembah okrogla miza. Razpravljalci so bili dokaj optimistični, češ Jugoslavija je stopila na pot gospodarske in družbene prenove in s tem stopila v korak z naprednim zahodnim svetom, posebno z zahodno Evropo. Seveda je na tej poti še veliko ovir. Vendar vsi upajo, da bo prihodnje leto bolje. Bolje pa bo, če bodo vsi tudi bolj delali, odgovorni pa res bolje vodili državo in njeno gospodarstvo.

STALIŠČE CERKVA

Z zadovoljstvom moremo beležiti, da se v teh kriznih razmerah ne pravoslavna ne katoliška Cerkev nista vmešavali v politične drahe. Na srbskih mitingih ni bilo nikjer opaziti pravoslavnih popov, še manj cerkvene hierarhije. Na mitingu v Požarevcu je dopisnik italijanskega dnevnika »L'Avvenire« govoril tudi s tamkajšnjim župnikom-popom. Zaključil je z besedami: »Srbi smo v božjih rokah in se moramo znova naučiti, da Bogu sledimo.«

O slovenski Cerkvi smo že zadnjič pisali, kako sta se oglasila nadškof Šuštar in Komisija za mir in pravičnost. Medtem je zasedala tudi jugoslovanska škofovska konferenca v Zagrebu od 11. do 13. oktobra. Kot skupen dokument so objavili poziv k molitvi in ljubezni:

»Vse pozivamo, da v zapletenih razmerah našega časa spoštujemo temeljne pravice vsakega človeka in vsakega naroda, kajti brez pravičnosti ni mogoče graditi prihodnosti, ki bi bila vredna človeka in skupnosti. Zaradi tega vabimo k resničnemu dialogu v duhu vzajemnega spoštovanja in razumevanja... In naše vernike ponovno pozivamo k vztrajni in zaupljivi molitvi...«

VTISI ITALIJSKEGA ČASNIKARJA

Dopisnik dnevnika »L'Avvenire« je našel čas, da je obiskal nekatere katoliške škofove in tudi politične osebe v Sloveniji, na Hrvaškem ter v Bosni-Hercegovini. Članek o Sloveniji naslavlja »Slovenia felix« (Srečna Slovenija), blizu Evrope. Njegov vtis o Sloveniji je zelo optimističen in poln hvale. Ko piše o Hrvatski, pa naslavlja članek: »Nadzirana svoboda, tako nas hoče ZK Hrvaške«. Prinaša predvsem razgovor s kardinalom Kuharićem.

V nadaljevanju piše o Bosni in Hercegovini. Čudi se pomešanosti ver, jezikov in tradicij v teh dveh deželah: mohamedanci z minareti, katoličani z zvoniki, praproslavni s kupolami. To so znamenja pestre zgodovine teh dežel. Ne pozabi na frančiškane, ki so ostali z ljudstvom ves čas turškega vladanja in se zarastli z ljudstvom kot njihovi edini varuhi. To je

občutiti še danes, ko obstaja cerkvena hierarhija in svetna duhovščina, a je ljudstvo bolj navezano na frančiškane kot na svetne duhovnike in škofo. Seveda omenja tudi Medjugorje, a ne zavzame nobenega stališča. Potoži le, da oblasti inkasirajo devize od tujih romarjev, za izboljšavo cest pa ne naredijo nič.

Pisan svet je Jugoslavija, združena Evropa in Bližnji vzhod. Da bi le razumela pregovor: »Vsak po svoje Boga molje in bi država oz. režim ne vsiljevala svojega centralizma in svoje nevere.«

Hr

Ob nekih »prikazovanjih«

Goriško in tudi deželno javnost že dva tedna in več razburjajo neka »Marijina prikazovanja« ob cesti iz Gorice v Gradiško, na Majnici. Neki goriški fotograf trdi, da se mu prikazuje Mati božja. Ob novici se je razburilo ljudstvo in se začelo zbirati okrog »vidca« v vedno večjem številu. Ob nekem »prikazanju« da jih je bilo do 6.000, trdijo časopisi. Videnja se nadaljujejo. V odsotnosti g. nadškofa, ki je bil v ZDA, je goriška nadškofijska kurija izdala uraden komuniké; med drugim piše:

Ni naša naloga, da sodimo o poštenju in zdravju neke osebe in o verodostojnosti doživetij v človeškem srcu in glavi; čas bo razsodil.

Naša dolžnost pa je, da kristjane in tudi druge, ki iščejo resnico, opozorimo na pot, ki vodi k Bogu, in sicer na trajno poslušanje božje besede, ki je kruh za našo vero in na zvestobo krščanski ljubezni. Edino videnje, o katerem govori evangelij je, da vidimo Kristusa v bratih, ki so v potrebi.

Potrebna je dalje trdna povezanost z občestvom verujočih, združenih v Kristusu Cerkvi, ki živi iz zakramentov, posebno iz sv. Evharistije. Zveličanje v Kristusu se doseže po normalnih poteh in ne z iskanjem posebnosti.

Prav to iskanje posebnosti, senzacij, zlasti na področju nadnaravnega, je značilno za današnje ljudi, tudi verne. Za mnoge velja beseda, ki jo je Bog izrekel po preroku Izaiji o izraelskem ljudstvu: »Zapustili so mene, studenec žive vode, in si izkopali prazne kapnice.«

■ Stiri dni je trajal v Turinu kongres o hudiču in odnosih ljudi do njega. Poleg sociologov so se ga udeležili tudi nekateri katoliški teologi. Univ. prof. za sociologijo, eden pobudnikov tega srečanja, Filippo Barbano, je izjavil, da je na podlagi izvedene ankete 80,5% povprašanih prepričan, da je hudič simbol slabega. 46% veruje v njegov dejanski obstoj in 38% od teh se ga tudi boji. Med njimi so zlasti hišne gospodinje (54,6%). Brez spola si hudiča predstavlja 56,6% anketiranih; 39,7% si ga predstavlja ognjenega, 19,9% kot nagnusno žival, 10,9% pa s človeškimi potezami.

■ Na letošnje misijonsko nedeljo je sv. oče razglasil za blaženega slavnega danskega znanstvenika Nielsa Stensena (1638-1686), bolj znanega pod italijaniziranim imenom Niccolò Stenone. Rodil se je v Kopenhagnu, prestolnici Danske, v izrazito luteranski družini, ki se je bavila z zlatarstvom. Sam je postal zdravnik, ki se je posvetil anatomiji človeških zarodkov in možganov, pa tudi geologiji. Kot že slaven zdravnik je prišel v Firence na dvor velikega vojvode toskanskega Fernanda II. Medicejskega, kjer je postal njegov osebni zdravnik. Leta 1675 se spreobrnel h krščanstvu, postane duhovnik in odide v Nemčijo, kjer umre kot katoliški škof. Na zahtevo Medicejev ga po smrti prenesejo v Firence, kjer najde svoj zadnji dom v baziliki sv. Lovrenca v njihovi grobnici. Po besedah vatikanskega glasnika naj bi ta beatifikacija znova opozorila na potrebo edinosti med kristjani.

Pomemben kulturni večer v Katoliškem domu

O izboru pesmi pok. Mirka Mazore smo že pisali. V sredo 19. oktobra je bila v Katoliškem domu predstavitev omenjene zbirke. Pripravila jo je prof. Marija Češut, ki je imela tudi uvodno besedo in večer prijetno povezovala.

Glavno tezo večera je nosil Marijan Breclj, urednik zbirke in tudi pisec uvoda. V svojem referatu se ni ustavil toliko ob pesmih samih, temveč je osvetlil vlogo kritika literarnih stvaritev, ki naj bi ne posegal v intimne doživljaje avtorja, če ti ne služijo za boljše razumevanje umetnine same. Ivan Cankar je glede tega zapisal: Vloga kritika ni, da raziskuje, ali je pisatelj dihal po ribi ali po repi, ko je pisal, temveč da pokaže na umetniške vrednote ali nevedne stvari same.

Večer so popestrile recitacije pesmi Mirka Mazore; recitacije so pod vodstvom prof. Franke Žerjale podali dijaki Damijan Hlede, Jernej Terpin, Fanika Klanjšček ter učiteljica Ana Rupil.

Na večeru so prebrali tudi oceno knjige, ki jo je iz Pariza poslala Verena Koršič Zorn. Osvetlila je likovno opremo knjige. Zaradi tehtnosti misli pismo objavljamo skoro v celoti.

Zbirka pesmi, ki je pred nami, že z zunanjo obleko pritegne našo pozornost. Za to je poskrbel goriški slikar Andrej Kosič. Umetnika ni treba posebej predstavljati. Kot odlični akvarelist si je pridobil pomembno mesto v slovenskem likovnem svetu, pa tudi v mednarodnih umetniških krogih. O tem zgovorno pričča bogata razstavna dejavnost v slovenskem prostoru in pa vrsta razstav v svetu od Londona do Rima, od Bruslja do Krakova, od Luksemburga do Berlina, od Pariza do Tokija in daljnega Melbourn. Za svoja dela je večkrat prejel najvišja priznanja, med zadnjimi npr. prvo nagrado za krajinarstvo na VII. evropskem bienalu v Rimu. Kosičeve izražanje v akvarelu dosega zadnja leta pravo virtuoznost. V umetnikovih delih se množijo razpoloženski pridih, barvna lestvica se je znatno razširila, motivika je obogatila. Ob čistih krajinskih izrezih se uveljavljajo tudi arhitekturni motivi (predvsem z Goriškega in ožje Primorske) in rahla cvetlična tihožitja, iz katerih rastejo povsem nove, pri umetniku še neslutene razsežnosti.

V knjižni opremi se je Kosič le nekajkrat poskušal npr. za nekatere spominske brošure in koledar Goriške Mohorjeve družbe. Knjiga, ki je pred nami, pa je prvi Kosičev poskus opreme pesniške zbirke. Delo je vzorno in posrečeno opravljeno, čeprav bi večja stilna enotnost dala knjigi popolnejši videz.

K uspehu je gotovo pripomogla trdna vez, ki je družila avtorja pesmi in umetnika: globoko poznavanje pesnikove osebnosti je obrodilo primerne sadove. Ze naslovno stran s skoraj reliefnim učinkom v beli sivi in modri barvi z očetovim grobom v Breginjskem Kotu nam približa pesnikovo dušo in pravzaprav celotno vsebino zbirke: osnovno melanholično razpoloženje, v katero sta trdno vklesani neizmerna ljubezen do očeta in krčevita na-

vezanost na domači kraj. Oba sta pesniku v življenju postala nedostopna.

V knjigi sami nas osem črno-belih — od katerih ena celostranska — in ena barvna ilustracija uvaja v posamezne razdelke pesmi in z motivom nakazuje obravnavano tematiko. Izdelane so z realistično potezo, s krepko pa spet mehko odvijajočo se črto. Motivi so vzeti iz narave, v vseh pa se iz temnega dna odpira pot proti soncu, svetlobi, upanju: nekje je vendar Luč! Tu in tam nas umetnik tudi v simbolično metaforični govorici približa vsebini pesmi.

Pomemben je poudarek dveh celostranskih ilustracij, prve pred sonetnim vencom Tebi na grob, druge pa pred sonetnim spletom Z Bogom, o Breginj! Obe uvajata v vsebinsko globoke, pretresljive misli, ki so v bistvu glavna tematska izbira Mazorovih pesmi: družina, oče in rodni Breginj.

Kosič se je vživel v pesnikove izpovedi in jih čustveno dojele in razumsko — kolikor mogoče — interpretirane spojil v idealne podobe.

***

Obisk večera je bil nenavadno dober. Prišli so prijatelji, znanci in številni drugi, ki so pok. Mirka poznali. Za zbirko gre zahvala pokojnikovi sestri Kristini, ki je z objavo pesmi izpolnila željo rajnega brata Mirka in tudi obogatila naše zamejsko slovstvo z novo prijetno knjigo.

80 let delovanja Posojilnice v Sovodnjah

Pred ustanovitvijo te posojilnice je kratak čas delovalo »Konsumno društvo-zadruga«, ki se je nato vključilo v posojilnico. Ustanovljeno je bilo 10. nov. 1907. V uradnem sporočilu beremo med drugim: »Zadruga ima namen preskrbeti za domačo rabo družtenikov potrebnega blaga dobre kakovosti in po kolikor mogoče nizkih cenah... Zadruga priskrbuje družtenikom tudi druge za gospodinjstvo potrebne predmete.«

Uspeh Konsumnega društva je opogumil ustanovitelje, da so začeli misliti na posojilnico. 2. aprila 1908 po nedeljski maši so bili podpisani zadevni dokumenti na dvorišču gostilne pri Vuku nasproti županstvu (gostilna je na istem prostoru še danes). Ustanovitelji so se zbrali okrog velike kamnite mize pot košato murvo in posojilnico registrirali z imenom »Kmečko delavska hranilnica in posojilnica v Sovodnjah, registrirana zadruga z neomejeno zavezo«. Za vpis v posojilnico je bilo dovolj položiti delež dveh kron. Prvi predsednik, takrat so rekli načelnik, je postal Franc Rojec. Leta 1914 je štela ustanova 106 članov.

Pred petimi leti, ko je posojilnica slavila 75 let svojega delovanja, je izšel »Sovodnjski zbornik«, ki ga je pripravil in uredil časnikiar M. Waltritsch. Tedaj je bilo rečeno, da bodo v naslednjih letih izdali še druge podobne zvezke, kar pa se zaenkrat ni uresničilo.

Pok. dr. Anton Ravnik

Rodil se je v Kanalu ob Soči leta 1898. Decembra bi dopolnil 90 let. Učakal je torej lepo starost, vendar v velikem trpljenju, ki mu ga je zadala neozdravljiva bolezen.

Pa tudi drugače je bila njegova življenjska pot vse prej kot lahka. Studiral je v raznih krajih, na Primorskem in v Sloveniji, saj je bila vmes prva svetovna vojna. Po končani vojni je maturiral v Ljubljani, nato nadaljeval študije na Veterinarski fakulteti v Brnu in Turinu, kjer je tudi doktoriral, da bi lahko služboval v domačih krajih. Precej let je potem opravljal službo okrajnega živnozdravnika v Kanalu.

V času fašizma je moral tudi on marsikaj pretrpeti, saj je bil vseskozi zaveden Slovenec. Pri Goriški Mohorjevi družbi je leta 1928 izdal strokovno knjigo »Kako zdravimo živino«. Knjiga je bila prevedena tudi v hrvaščino.

Leta 1931 se je poročil z učiteljico Štefko Rutar iz Tolmina, zavedno Slovenko. Imela sta štiri otroke, ki sta jih lepo vzgojila v narodnem in krščanskem duhu. Ob razmejitvi leta 1947 se je dr. Ravnik z družino preselil v Gorico, ni pa otilral za italijansko državljanstvo, da so otroci lahko obiskovali slovenske šole. Na Tržaškem in Goriškem je opravljal zasebno

prakso do leta 1951, ko se je z ženo in otroki izselil v Kalifornijo (ZDA).

Njegova nadaljnja življenjska pot v tujem svetu je bila sprva negotova in težavna, kakor pot mnogih slovenskih izseljencev. Začel je kot delavec, potem si je pa s svojo sposobnostjo in pridnostjo postopoma izboljšal svoj družbeni položaj in se približal poklicu, za katerega je bil usposobljen. Sodeloval je pri raznih raziskavah na svojem področju in se povsod uveljavil kot izkušen strokovnjak.

Zivel je Oaklandu, v San Franciscu pa je bil aktiven tudi v slovenskem kulturnem in verskem življenju. Njegovi trije sinovi Anton, Aljoša in Ivo so vsi dosegli akademsko izobrazbo, hčerka Mirjam pa si je izbrala trgovsko stroko. Njihovi nekdanji sošolci in sošolke se jih še danes radi spominjajo.

Pok. dr. Anton Ravnik je silno ljubil svojo rodno grudo in ljudi, iz katerih je izšel. Ni mu pa bilo dano, da bi počival v domači zemlji; po njej je lahko samo hrepenel vsa dolga leta, do zadnjega. Vendar naj mu bo lahko večno spanje tudi v tujini, saj je njej, ki ga je sprejela za svojega, daroval velik del najboljših moči. Gospe Štefki, sinovom in hčerki izražajo občuten sožalje vsi njihovi goriški prijatelji.

Tisoč podpisov „Za boljši slovenski jutri“

Na tiskovni konferenci, ki je bila v soboto 22. oktobra v Trstu, je Mladinska sekcija SSK po pozdravu njenega tajnika Damijana Terpina predstavila javnosti rezultat akcije zbiranja podpisov v podporo Odbora za varstvo človekovih pravic iz Ljubljane. Mladinci SSK so v dobrem mesecu zbrali med Slovenci v Italiji najrazličnejših političnih opredelitev kar tisoč podpisov, ki so jih izročili najvidnejšemu predstavniku ljubljanskega Odbora Igorju Bavčarju. Ta se je zahvalil Mladinski sekciji za koristno akcijo ter časnikiarjem obeh narodnosti in številnemu občinstvu prikazal delo in cilje Odbora, h kateremu je doslej v Sloveniji pristopilo nad sto tisoč posameznikov in tisoč skupin.

Povedal je, da je uveljavljanje sodbe zloglasnega ljubljanskega procesa proti Janši, Borštnerju, Tasiću in Zavrlu sedaj v pristojnosti organov slovenske republike, od katerih Odbor zahteva, da izvedbo zaporne kazni odložijo vse do takrat, ko bodo dokončno pojasnjene skrajno sumljive okoliščine in ozadje procesa. V nasprotnem primeru pa bi takojšnja izvršitev sodbe povzročila civilno nepokorščino.

Veliko presenečenje za navzoče je bila prisotnost enega od obsojencev ljubljanskega procesa, odgovornega urednika revije »Mladina« Franca Zavrla, ki se je udeležil tiskovne konference skupaj s kolegom iz istega uredništva Marcelom Štefančičem. Zavrl je naglasil, da zavrača

vse obtožbe na njegov račun in dodal, da čeprav še vedno poseduje potni list, ne namerava bežati, saj ni ničesar kriv.

Zanimanje zlasti italijanskih časnikiarjev je vzbudilo izvajanje predsednika Sveta za mednarodne odnose pri RK ZSMS Zorana Thalerja, ki je govoril o prizadevanjih slovenske mladinske organizacije za sestavo koalicije reformnih sil v državi, ki bi, tudi prek neposrednih volitev zmoglo končno začeti reševati sedanjo splošno krizo. Posebej se je še zaustavil ob Evropski deklaraciji, ki jo je pred kratkim odobrila njegova organizacija, v kateri so strnjena pričakovanja slovenske mladine za integracijo Jugoslavije v Evropo in se v njej odločno zavrača doseganja zunanja politika, ki je državo osamila od njenega kulturno-zgodovinskega, gospodarskega in političnega okolja.

OD TEDNA DO TEDNA

■ Papež Janez Pavel II. je v Vatikanu sprejel podpredsednika poljske vlade Barcikowskega in se z njim zadržal v pogovoru brez prič dobre pol ure. Po srečanju je Barcikowski časnikiarjem izjavil, da je zelo zadovoljen, a da o vsebini razgovora ne more povedati ničesar. Prav tako se je v Vatikanu pretekle dni mudila tudi madžarska vladna delegacija, ki jo je vodil predsednik urada za cerkvene zadeve Miklos. Imel je razgovore z apostolskim nuncijem za posebne naloge Francescom Colasuonnom, v katerih se je razpravljalo o imenovanju novih škofov na Madžarskem.

■ Komaj miljo (1600 m) od atenskega pristanišča Pireja je trčila italijanska trgovska ladja za prevoz kontejnerjev »Adige« v levi bok grške potniške ladje »Jolly Jupiters«, na katero se je vkrcalo na osem-dnevno križarjenje po Egejskem morju 391 britanskih višješolcev. Spremljalo jih je 81 profesorjev in drugih oseb. Grška ladja se je zaradi odprtine v trupu izredno hitro potopila. Pri tem sta izgubila življenje dva strojnika, 64 potnikov pa je bilo lažje ranjenih. Grške sodne oblasti so za nesrečo obdolžile kapitana italijanske ladje, češ da je brodomol povzročil iz malomarnosti.

■ Po Estonski in Letoniji so tudi Litvanci sprožili gibanje, ki naj podpre Gorbačovovo »perestrojko«, dejansko pa uveljavljuje pravice in vrne Litvi vsaj avtonomijo, ko že ne more pretrgati vezi z Moskvo. Novi partijski šef Algirdas Brazauskas je izjavil, da tako Gorbačov kot litvanska partija zaupata novemu gibanju za zaščito litvanske kulture in jezika, pri čemer je treba spoštovati vse narode (beri Rusi), ki žive na ozemlju ter sovjetske republike in se dosledno zoperstaviti vsem poskusom notenja mednarodnih sporov. Brazauskas je tudi napovedal, da bodo katoliški Cerkev vrnili zaplenjeno stolnico v prestolnici Vilniusu kot dokaz sprave med partijo in ljudstvom. Posvečena je zavetniku Litve sv. Kazimiru.

■ Zaradi atentata na izraelske vojake, pri čemer jih je sedem izgubilo življenje in si ga je prisvojila »Božja stranka« islamskih skrajnežev, je 12 izraelskih lovskih bombnikov napadlo postojanke palestinskih in drugih arabskih gverilcev na jugu Libanona. Od letošnjega 3. januarja je bil to že 14. izraelski zračni napad na omenjeno področje, ki je terjal 64 mrtvih in več sto ranjenih.

Poravnati moramo preteklost

Spoštovanje do rajnih in skrb zanje je globoko zasidrana tudi v našo slovensko zavest. O tem pričujejo naša pokopališča, navada, da verni radi dajejo za maše za svoje rajne, pa tudi številni spomeniki padlih borcev in talcev. In prav je tako. Vendar se zdi, da je v zvezi s tem v naši slovenski deželi nekaj narobe.

V zadnjem času je tudi v javnosti vedno več spraševanja, kako je bilo z žrtvami slovenskih fantov po končani vojni, ki ležijo v globinah Kočevskega Roga, pri Teharju in drugod. Njih grobovi so že desetletja pozabljeni. Ne glede na njihovo zadržanje med zadnjo vojno gotovo zaslužijo dostojno mesto počitka in spomin; umrli so brez sodno dokazane krivde, kar se upira človeškemu čutu. Ali ni prišel čas, da se spominimo tudi teh žrtev brez očitkov, brez sovraštva v duhu prave kulture in prepričanja, da se kaj takega med nami ne sme nikoli več ponoviti.

Se posebej je prav, da se teh kakor tudi vseh drugih žrtev spominja Cerkev v svojih molitvah. Kristus nas kristjane posebej kliče, da si prizadevamo za spravo in mir tako med živimi kot med mrtvimi. Morda bo kdo rekel, da je to nepotrebno obujanje duhov preteklosti. Toda ta preteklost je še v nas, kakor pravi pesnik Vladimir Truhlar: »Nič ni prešlo. Vse je dokončno zajeto v tvojo bit.« Poravnati moramo preteklost, če hočemo pravo razumevanje v sedanosti in zagotovilo mirne prihodnosti.

All smo sposobni iskrene sprave in odpuščanja, kar naj bi se na zunaj pokazalo tudi v primernem obelježju vseh padlih žrtev? K temu nas neprestano kliče naša krščanska zavest, k temu nas spodbuja tudi potreba edinosti v sedanosti ter strah pred grozečo prihodnostjo. Sovraštvo nikdar ne gradi, ampak podira. Zato je naloga vseh dobromislečnih ljudi, da si prizadevajo za medsebojno razumevanje in spoštovanje.

(»Družina« 1984)

Obsodba diskriminacije do Slovencev

V sredo 19. oktobra se je sestel pokrajinski svet SSK v Trstu in obravnaval krajevni politični položaj s posebnim ozrom na nove osnovane večine na tržaški občini in pokrajini, iz katerih je bila izključena edina manjšinska stranka SSK. Člani sveta so to dejanje soglasno ocenili za negativno in zaskrbljujoče, ker je navidez naperjeno proti eni od strank, ki je sodelovala pri dosedanjih zaveznih v omenjenih krajevnih ustanovah, dejansko pa pomeni premišljen poskus ignoriranja tukajšnje stvarnosti, katere sestavni del so tudi Slovenci kot organizirana politična sila.

Gre namreč za bolj ali manj izrazito politično usmeritev znanih vsedržavnih strank, da se slovenskim predstavnikom onemogoči enakopravna soudeležba pri upravljanju dveh najpomembnejših javnih ustanov kot sta tržaška občina in pokrajina.

Takšen korak nazaj še posebej zaskrblja, ker je SSK vedno iskala dialog z demokratičnimi italijanskimi strankami in se zavzemala za plodno sožitje na vseh področjih. Zavestna odločitev petih strank, da se iz omenjenih uprav izključijo edini možni slovenski predstavniki, pomeni hud udarec omenjenim naporom ter uvaja politiko medsebojnega zapiranja in frontalnega soočanja med italijansko večino in slovensko manjšino. Odgovornost za razbitje dialoga nosijo izključno italijanski partnerji in v prvi vrsti PSI.

Pokrajinski svet SSK končno pripominja, da pri nas prihaja do takšnih diskriminacij do slovenske manjšine prav v času, ko se na evropski ravni sprejemajo resolucije in pomembni dokumenti o temeljnih pravicah manjšin in njihovega enakopravnega vključevanja v javno življenje.

Resolucija proti sedanji izbiri kraja za sinhrotron

Deželni poslanec SSK Bojan Brezigar je 24. oktobra v deželnem svetu vložil resolucijo, ki zadeva lokacijo sinhrotrona v coni »T 8« pri Bazovici in v njej ugotavlja, da je bila omenjena izbira storjena proti volji in potrebam domačega prebivalstva, ki v glavnem pripada slovenski manjšini in se je ponovno izreklo proti tej lokaciji. V povojnem obdobju je bilo tej manjšini z nasilnimi ukrepi že razlašeno veliko ozemlja za infrastrukturo in pobude, ki niso bile niti družbeno ni gospodarsko važne.

Izbira lokacije za sinhrotron je v opreki s členom 2 deželnega zakona št. 45 z dne 24. julija 1982, ki obravnava »programiranje, načrtovanje in finansiranje javnih del in urbanistiko« in ki v drugem odstavku dobesedno določa: »V teku izdelave in priprave organskih načrtov za razvoj javnih del ali del javnega značaja, ki zaradi svojega obsega ali lokacije lahko posežejo v ekonomsko, socialno ali etnično strukturo deželnega ozemlja, ki zadeva slovensko jezikovno manjšino, se bodo zaščitili zakoniti etnični in ekonomski interesi te manjšine.«

Zato ni prav, da samo slovenska manjšina, ki je v zadnjih letih zavoljo pretiranega pritiska na ozemlje, kateremu pripada, bila podvržena raznarodovanju z ogrožanjem njene identitete nosi posledice za razvoj celotne tržaške pokrajine. Če upoštevamo sklep deželnega odbora, ki se je ob načrtu gradnje hitrih cest obvezal, da bo sklical konferenco o teri-

toriju v tržaški pokrajini pred katerim koli posegom na ozemlje, kar se doslej še ni izvedlo, in upoštevajoč dejstvo, da je zainteresirano prebivalstvo pokazalo vso pripravljenost, da po sporazumu z organizacijami, ki ga predstavljajo, pristane — v interesu razvoja Trsta kot centra za znanstvene raziskave — na izgradnjo sinhrotrona na ozemlju, označenem z

Avstrijsko-italijanska slovesnost v Gorici

V nedeljo 23. oktobra je bila na pobudo goriške občine in Inštituta za srednjeevropska kulturna srečanja svečana prireditev ob 70-letnici zaključka prve svetovne vojne. Za to priložnost se je zbralo v Gorici veliko predstavnikov oblasti iz Italije in Avstrije.

Glavna svečanost je bila v sejni dvorani goriške občine. Za vladi obeh držav sta bila prisotna avstrijski podkancler in zunanji minister dr. Alois Mock ter italijanski minister za prevoze dr. Giorgio Santuz. Oba sta tudi v svojih nagovorih poudarila osnovno misel miru in gradnje nove, boljše Evrope. Govorili so še goriški župan Scarano, predsednik pokrajine Crisci, predsednik deželne vlade Biasutti, predsednik goriškega Inštituta Martina ter avstrijski konzul v Trstu.

V dvorani občinskega sveta so bili na obeh straneh zbrani tudi oddelki italijanske in avstrijske vojske, ki so tako simbolično predstavljali sedanjo željo po miru obeh držav.

Nato sta oba vladna predstavnika v spremstvu ostalih oblasti počastila s pomn padlih v kostnici na Oslavju. V ponedeljek 24. oktobra pa so delegacije obiskale še avstrijsko in italijansko vojno pokopališče v Redipugli. Ob tem je isti dan tudi potekalo študijsko zborovanje v goriškem Avditoriju, kjer so tako avstrijski kot italijanski zgodovinarji osvetlili nekdanje dogodke izza prve svetovne vojne.

Iz goriškega pokrajinskega odbora

Na zadnjih dveh sejah je prišla do izraza nova usmeritev na goriški Pokrajini, ki jo hoče novi in dinamični predsednik Crisci. Slednja se želi pokazati zlasti v takojšnjem ukrepanju v primerih realnih potreb, ki jih ni malo v naši pokrajini in na katere pokrajinska uprava do danes ni redno in z uspehom odgovarjala.

Goriška pokrajinska uprava namerava dokončno rešiti problem cestne povezave Gorica-Videm (56 bis) in se odločiti za traso, ki naj v naši pokrajini teče ob robu potoka Versa, da bo tako čim manj škodila kmetovalcem.

Enako bo važna posodobitev mosta iz Gradišča v Zagraj, ki je prezek in potreben stalnih popravil, a je vezan na namene, ki jih imajo državne železnice s hitro povezavo Krmin-Fogliano (že 25 let v pričakovanju dokončne izgradnje).

Družba Fincantieri namerava upokojiti 900 delavcev, in to predčasno (s 50. letom). Ta ukrep bo vsekakor razburil du-

DR. STANKO OJNIK:

V Sloveniji ni bilo samo dachauskih procesov

Je bil vpis na Teološko fakulteto zadosten razlog za večjo pozornost oblasti?

»Načelo je bilo takšno: našli smo sovražnika, ne vemo pa še, kaj je storil. Vsak, ki se je vpisal na bogoslovje, je torej bil "sovražnik". Sošolca iz gimnazije, odličnjaka, ki je vedno tičal v knjigah, so tik pred maturo vrgli iz šole in zaprli, ker se je razvedelo, da gre na bogoslovje. Po treh mesecih je bil popolnoma zlomljen človek. Drugemu bodočemu bogoslovcu so med telovadbo podtaknili v torbo protidržavne letake. Poznali smo ga, in nihče nas ni mogel prepričati, da je res počel kaj takega. Dobil je tri leta zapora, in ko se je pritožil, je dobil še dve leti za povrh.

Tako so se mnogi vpisovali na druge fakultete, hodili pa na teološko, da so imeli mir. Brž ko smo se vpisali — redno — na teologijo, smo dobili poziv za vojsko in tam bogoslovcem nikakor ni bilo lahko. Bili smo pod posebno kon-

trolo — od zgoraj, pa tudi sovojaki so budno pazili na nas, skratka, današnje "tozarjenje" med vojaki ni nič posebno novega.

Po šolskem letu 1951 so morali ostati vsi bogoslovci en mesec v vojašnici; tam so jih kar naprej zasliševali in iskali kakšno nečedno dejanje proti državi. Istega leta je Mladina, takratni mladinski časopis, ožigosala vse, ki so se vpisali na bogoslovje, za sovražnike in iskala korenine pri starših in bližnjem in daljnem sorodstvu (je bil morda kdo belogardist?)

Verbalni delikti? Še kako dobro smo jih poznali! Beograjski nadškof Franc Perko je v vojski pri političnem pouku protestiral, ker je predavatelj udrihal čez papeža, škofe in duhovnike. Pet let je sedel. Sošolec Janez Krivec je moral na Goli otok, ne spominjam se več, kakaj, franciškan Ivo Peran, ki je služil vojsko v Ljubljani, pa je bil obsojen na smrt zaradi verbalnega delikta, vendar so ga pomilostili. Ko sem bil na boboslovju, sem šel večkrat v ljubljanski franciškanški samostan, ki je bil znan po sodelovanju z Osvobodilno fronto. Na vsakih drugih vratih je pisalo: post reditum, po vrnitvi. Vsaki drugi pa-

»AR I«, kar bi povzročilo manjšo ekonomsko, socialno in krajinsko škodo za prizadete vasi, je nujno, da predsednik deželnega odbora odloži nakazilo finančne podpore, ki jo je deželni svet odobril z zakonom št. 24 z dne 2. maja 1988 ustanovi »Società Sincrotrone Trieste« za izgradnjo sinhrotrona in čimprej povabi tržaško občino, naj ponovno prouči svoj sklep o lokaciji sinhrotrona v coni »T 8« ter ga namesti v cono »AR I«, v roku treh mesecev pa poroča o tem v deželnem svetu.

hove, zato bo Pokrajina zadevo preučila tudi s sindikalnega vidika.

Goriški muzej v palači Attems je potreben temeljite prenovitve, vendar načrti ne predvidevajo ureditve notranjega parka, ki je zelo lep in bi mogel služiti za kulturne namene. Odbornik Panzera je dobil nalogo, da preuči to zadevo.

Ob praznovanju 70-letnice zmage 1918 bo goriška Pokrajina objavila fotografski album o soški fronti; gradivo bo črpala iz arhiva Goriškega muzeja.

Državni tehnični trgovski zavod »Einaudi« v Staranzanu je potreben nujnih del, zlasti ker so v zadnjem času močno narasli vpisi dijakov.

Poleg tega je problem s cestno povezavo, tudi v predvidevanju nove stavbe za tehnično-industrijski zavod »Marconi«, ki bo zrasla v isti lokaciji. To pomeni, da bo na ta predel Staranzana težilo vsaj 2.000 ljudi.

Društvo lovcev je zasedalo

V petek 21. oktobra je v Palace Hotelu zasedalo na letnem shodu društvo lovcev Avstrije, Bavarske in Veneta. Za Pokrajino je prisotne pozdravil novi odbornik za lov in ribolov dr. Špacapan.

Štandreški igralci v Ronkah in Dolenji Trebuši

V mesecu oktobru so se člani dramske skupine PD Štandrež odzvali vabilu ženskega pevskega zbora iz Ronk in nastopili v soboto 15. okt. z Goldonijevo komedijo »Prebrisana vdova« v župnijski dvorani v Romjanu. Naslednjo nedeljo, 23. okt., pa so nastopili v Dolenji Trebuši na povabilo tamkajšnjega kulturnega društva.

Nastop v Romjanu sodi v že utečeno obliko sodelovanja, saj so štandreški igralci v Laškem uprizorili že vrsto veseloliger, ki jih gledalci vedno sprejemajo z navdušenjem in odobravanjem. Tudi ob tej priložnosti se je zbralo lepo število ljudi in treba je pohvaliti organizatorje za skrbno pripravljeni večer, ki se je prijetno nadaljeval tudi po predstavi.

Tudi v Dolenji Trebuši, kjer je predstavi sledilo res veliko ljudi, so domačini štandreške igralce tople sprejeli.

Gradež

Seminar o evropeizmu. V ponedeljek 24. oktobra se je v Gradežu začel seminar o evropeizmu za šolnike, ki ga organizira goriški šolski skrbnik s podporo ministrstva za šolstvo. Za goriško Pokrajino je pozdravil odbornik za šolstvo dr. M. Špacapan, ki je poudaril zlasti dejstvo, da je naša pokrajina pravzaprav Evropa v malem, in da se moramo najprej sami naučiti sožitja.

ter je bil zaprt.

Znani so tudi precej hudi primeri, ko je šlo za življenje, za izginotje duhovnikov; ljudje o tem še danes govorijo, celo krivice »poznajo«, zadeve pa še danes niso raziskane.

»Dokumenti o teh rečeh še danes ležijo po škofijah in državnih arhivih in čakajo, da jih kdo preuči. O njih ne bom govoril, ker jih pre malo poznam. Sem pa marsikaj slišal, ko sem bil škofov tajnik in so starejši gospodje pripovedovali, kaj vse so doživljali. Župnik v Ribnici na Pohorju, na primer, je umrl v zaporu, še preden so ga »pripravili do tega«, da bi pričal proti škofu Držečniku, pa ne v politični, ampak zelo posvetni zadevi.

Mnogi duhovniki so preživljali hude osebne tragedije, še posebej na območju, kjer so delili usodo z bojujočim se ljudstvom med vojno. Ildefonza Langerholza, duhovnik z nemško zvonečim amenom, ki je tudi odlično obvladal nemško, so gestapovci skušali prepričati, da je njihov. Ko jih je zavrnil, da je Slovenec, so ga zaprli in nato izgnali na Hrvaško, potem pa so ga ustaši internirali v Jasenovcu. Po vojni ga je zaprla nova oblast.

Slovenski misijonarji obiskujejo »svoje« župnije

Kakor smo zadnjič poročali, so se slovenski duhovniki srečali z misijonarji v Domu duhovnih vaj »Le Beatitudini« v petek 14. oktobra.

Prvi stik z misijonarji je imel namen prikazati, kolikor je bilo pač mogoče v dveh urah, verski in sploh družbeni položaj tržaške škofije. Nekateri so pričakovali temeljiteje analize naše realnosti, toda v tako kratkem času je bilo to nemogoče. Sicer se bo pogovor z misijonarji nadaljeval v posameznih župnijah in se bo tako dopolnilo, kar bi bilo potrebno.

Razgovor je dokazal, če je sploh bilo potrebno, da so eni in drugi sprejeli dogodek z vso resnostjo in odgovornostjo, a iskreno povedano, tudi z nekim nemirrom. Saj dobro vemo, kakšna je realnost in kako smo še daleč v pripravi.

Kot je bilo že poudarjeno, bo župnija tisti prvi in poglaviti prostor, kjer bo potekal misijon. A za nekatere — predvsem versko oddaljene — je ta prostor pretesen in jim ni ne pomeni, saj že dolgo živijo popolnoma odmaknjeni od Cerkev in tudi tem, še predvsem tem je misijon namenjen.

Trst in njegova okolica kot teritorij nimata primere z nobenim drugim krajem, zato ga morajo misijonarji dobro spoznati, da bo njih delo učinkovito, v kolikor lahko uporabljamo to besedo. A tu ne bo težav, iskati jih moramo drugje, v odporu, odklanjanju in brezbriznosti nekaterih naših rojakov. Ta negativnost pa marsikje povzroča malodušje, kar tudi škoduje celotni stvari.

Predolgo bi bilo beležiti vsa vprašanja, ki so prišla na dan v tako kratkem času. Sicer se bo podobno delo nadaljevalo v posameznih župnijah, ko bo prišel misijonar v času priprave. Sedaj je na vrsti delo pripravljalne skupine po posameznih župnijah. V nekaterih primerih bodo naše župnije res prava misijska dežela.

Zakaj ne tudi izpit iz slovenskega jezika

Deželna uprava ne izključuje možnosti, da bi naravoslovni vodiči opravljali izpit tudi iz slovenskega jezika. Tako je odbornik za trgovino in turizem Francescutto odgovoril na vprašanje deželnega svetovalca Bojana Brezigarja v zvezi z imenovanjem izvedencev v izpraševalne komisije za naravoslovne vodiče.

Bojan Brezigar je v svojem vprašanju opozoril deželno vladno, da je z odlokom predsednika Biasuttija imenovala izvedence za tuje jezike za poklicne vodiče v raznih strokah. Medtem ko je v komisiji za turistične tolmače tudi izvedenec za slovenski jezik, so bili v komisijo za na-

ravoslovne vodiče imenovani izvedenci samo za angleški, francoski in nemški jezik.

V svojem vprašanju je predstavnik SSK opozoril na vrsto razlogov, zavoljo katerih bi bilo treba upoštevati tudi slovensčino pri izpiti za naravoslovne vodiče in med temi poudaril, da v deželi Furlaniji-Juljski krajini živi slovenska manjšina, da trenutno v deželi ni nobenega naravoslovnega vodiča, ki bi bil uradno usposobljen za opravljanje tega poklica v slovenskem jeziku ter da so se v zadnjih letih poglabili stiki med Furlanijo-Juljsko krajino in Slovenijo in še zlasti kraški pojavi v tržaški in goriški pokrajini privabljajo čedalje večje število turistov iz Slovenije. Glede na to je Brezigar vprašal deželno vladno, ali ne namerava vključiti tudi slovenskih izvedencev v izpraševalno komisijo.

Odbornik Francescutto je v svojem odgovoru poudaril, da so v komisijo vključili izvedence treh najbolj razširjenih evropskih jezikov, upoštevajoč tudi turistične tokove v deželi Furlaniji-Juljski krajini, vendar deželna uprava ne izključuje, da bi prišlo do izrecne zahteve po poklicni usposobljenosti v tem jeziku, tako s strani uporabnikov, kot tudi s strani kandidatov.

Koledar za november v Trstu

- 13. novembra: Hvaležnica v stolnici sv. Justa.
- 16. novembra: beograjski nadškof dr. Franc Perko v mali dvorani Kult. doma.
- 21. novembra: Praznik Matere božje zdravlja - sv. maša ob 16. uri.
- 23. novembra: Pesnik Ciril Zlobec govori v mali dvorani Kult. doma.
- 27. november: Revija pevskih zborov v Kult. domu.
- 30. novembra: Škof Bellomi govori v mali dvorani Kult. doma.

III. srečanje župnijskih tajnikov za misijon

V petek 21. oktobra je bilo v tržaškem semenišču tretje srečanje župnijskih tajnikov oz. tajnic. Od slovenskih je bila le polovica prisotnih.

Od dosedanjih je bil ta najbolj pester in zanimiv večer, ker so pač prišla na dan samo vprašanja navzočih, kar pomeni, da so se vključili v pripravljano delo, a jim je bilo marsikaj še nejasno.

Po duhovni misli je g. škof priporočil predvsem molitev, ki naj bo v pravem smislu organizirana s posebno pozornostjo na bolnike, zboljšanje organizacijskega dela ter večjo povezanost med vsemi, ki misijon pripravljajo. Predvsem pa je bila poudarjena važnost priprave obiskovalcev družin in krajev srečanj. Tu pa nas čaka še veliko dela.

Na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu bo v nedeljo 30. oktobra ob 14.30

MAŠA ZA VSE POKOJNE

ki tam počivajo. V novi kapeli bo maševal škofov vikar dr. Lojze Škerl.

Seveda ni šlo le za preganjanje duhovnikov. Verouk so izgnali iz šol, poučevati pa so ga smeli le tisti duhovniki, ki so dobili posebno dovoljenje, ali pa so bili člani nadzorovanega Ciril-Methodovega društva. Špiclji so prihajali poslušat pridige in marsikatero so tudi prepovedali. Zasegli so cerkveno premoženje, razgnali slovenske redovnice, zateleke so se v hrvaške, srbske in črnogorske bolnišnice. Premoženje, ki je Cerkvi ostalo, je bilo strahotno obdavčeno, neredko so bili rubeži pri župnikih. Prepovedano je bilo zbiranje miloščine. V božjepotnih cerkvah so mnogokrat zaplenili pušice z miloščino.

Spominjam se prav smešnega dogodka. Ko sem romal na Svete gore ob Sotli, sem srečal možaka, ki je tekel po gozdu z vrečo na hrbtu. Videti je bil kot razbojnik. Pa je bil le domači župnik, ki je tekel pred zasledovalci, ker je hotel skriti pri maši zbran denar. Ta župnik je bil profesor Pavlič, ki se ga trboveljski rudarji spominjajo kot podpornika in dobrotnika in je bil edini duhovnik poslanec, ki ni bil v klerikalni stranki, ampak celo v liberalni.

Kdaj in kako so se začeli odnosi vendar-

le urejati?

»Mislim, da je Cerkev dostojanstveno prenesla povojno preganjanje. Na Teološki fakulteti smo imeli vrsto odličnih vzgojiteljev (znanih tudi širši javnosti) — Cajnkara, Miklavčiča, Janžekoviča, Trstenjaka, Oražma in druge —, ki so nam bili vzor strpnosti, ljubezni in razumevanja. Naša generacija je iskala modus vivendi, način sožitja; nenehno smo poslušali, da je treba na sovražstvo odgovarjati z ljubeznijo. Usmerili so nas k viru krščanskega razodetja — k človeku in ljubezni do bližnjega.

Proti koncu 50-ih, v začetku 60-ih let se je tudi na drugi strani skrhalo ostrina, sovražstvo se je začelo umikati in začele so se ustvarjati razmere za dialog. Ob koncu šolanja so nam zasliševalci zagotavljali, da iz nas ne bodo delali mučnikov, tudi če bi si mi to želeli (mladi smo bili in prav junaško je bilo za nekaj časa sedeti v arestu). Rečeno je bilo v nekoliko onemogli jezici, držalo pa je — oboji smo namreč doumeli —, da bomo pač morali živeti skupaj in se vsak po svoje obračati k človeku.

KONEC
(»Jana«, Ljubljana, 5.10.1988)

Slovesnost sv. birme v Števerjanu

Prav v teh dneh poteče leto, kar smo se začeli pripravljati na prejem zakramenta sv. birme. Razen kratkih počitnic v juliju in avgustu smo se zbirali vsak teden v dveh skupinah in poglobljali svoje versko znanje. Skozi vse leto smo tudi utrjevali življenje po veri z dokaj redno udeležbo pri nedeljskem bogoslužju in s prejemanjem zakramentov. V maju smo se pridno udeleževali šmarnic in zdaj v oktobru rožnovenske pobožnosti. Nekateri so radi sprejeli službo bralca ob nedeljah pa tudi med tednom; pod vodstvom diakona Karla Bolčine pa so mnogi sodelovali pri nedeljskem in prazničnem bogoslužju.

Končno je napolnil dan sv. birme: nedelja, 23. oktobra. Prelep je bil že uvod v praznik: zvonjenje in pritrkavanje na predvečer. Od začetka junija je pri nas v teku obnova zvonika. Zidarji so utrdili nosilne stebre v linah in na novo ometali ves zvonik. Tvrdba »Lampor« je postavila v line novo nosilno ogrodje za zvonove in skoraj v celoti zamenjala mehanizem električnega pogona. Od tedaj je zvonjenje nekaj čisto drugega. V zadnjem mesecu so delavci podjetja »Nova res« z bakreno pločevino prekrili streho na zvoniku ter nanj in na cerkev postavili nov strelovod. V oktobru so delavci z železnimi zamenjali popolnoma dotrajane lesene stopnice v zvoniku. Zdaj je dostop posebno za naše pritrkavalce lažji in varnejši.

Matere birmancev so že med tednom cerkev temeljito očistile, poskrbele za okrasitev, fantje pa so pred vhom postavili prav čeden slavalok z napisom: »Bog te živi, oče«.

Kot božji dar smo sprejeli prekrasno vreme, ki je naš praznik še povzdignilo. Farna skupnost se je zbrala v velikem številu in sprejela g. nadškofa na trgu pred Sedejevim domom. Iz doma je potem krenil spreved v cerkev s strežniki, birmanci in botri in končno duhovniki z g. nadškofom.

Slavje je povzdignilo mogočno petje cerkvenega zbora pod vodstvom Tomaža Tonzona in ob spremljavi organista Hermana Srebrniča. Cerkev je bila polna kot redkokdaj.

Vseh 23 birmancev je sodelovalo pri bogoslužju: najprej pri sprejemu g. nadškofa, potem pri uvodu in sklepu, pri branju božje besede in prošnji, zlasti številni pa so sodelovali s prinašanjem darov za evharistično daritev, za g. nadškofa in za popravilo zvonika.

Pomenljivo je bilo zlasti sodelovanje zastopnikov tistih mladincev, ki so prejeli sv. birmo pred dvema letoma. Izrazili so svoje veselje, da morejo sprejeti v svoje vrste 23 mladih kristjanov, nato so prejeli od g. nadškofa pozdrav miru ter ga prenesli posameznim birmancem in vsemu zbranemu božjemu ljudstvu.

Najlepši pa je bil zagotovo prizor, ko je poleg birmancev in botrov pristopilo k sv. obhajilu veliko prisotnih, saj sta poleg g. nadškofa delila sv. obhajilo še dva druga duhovnika.

Po blagoslovu in sklepni pesmi smo se skupaj z g. nadškofom postavili pred oltar za običajno spominsko sliko. Nato smo se podali v Sedejev dom, kjer so matere birmancev pripravile izdatno zakusko.

Razšli smo se z željo in voščilom našim mladim kristjanom, da bi zlasti zdaj po sv. birmi vedno bolj zavzeto živeli svoje krščanstvo in bili ponosni, da so postali Kristusovi sodelavci.

ZVEZA SLOVENSKE KATOL. PROSVETE GORICA

se bo poklonila v nedeljo 30. oktobra v GONARSU

VOJNIM ŽRTVAM

Ob 15. uri sv. maša v gonarski cerkvi, nato polaganje vencev in petje ob spominski grobnici.

Radio Trst A

Sporod od 30. okt. do 5. nov. 1988

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 10.15 Mladinski oder: »Eko Eko«. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 D. Fo: »Burkaški misterij«. 15.00 Šport in glasba.

Ponedeljek: 8.10 Spomini na Alberta Reja. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 O ljubezni v književnosti. 12.40 Zborovska glasba M. Gabrijelčiča. 13.20 Gospodarska problematika. 15.00 I. Tavčar: Izza kongresa. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Orglar

V nedeljo 30. oktobra ob 16. uri bo v Katoliškem domu

VEČER MISIJSKEGA FILMA IN TOMBOLA ZA MISIJONE

Vstop z dvorišča. Vabljeni vsi prijatelji misijonov.

Paul Sifler. 18.00 Kmetijski tednik.

Torek: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.10 Mladinski oder: »Vonj nevidnega sveta«. 10.35 Koncertni in operni spored. 12.40 Nabožna glasba goriških skladateljev. Izvaja zbor L. Bratuž. 13.20 Od Milj do Devina. 14.10 Otroški kotichek. 14.30 Iz Benečije. 15.00 I. Tavčar: Izza kongresa. 17.00 Orglar H. Bergant. 18.00 Mario Uršič: »Dogodivščine...«

Sreda: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Zdravniška posvetovalnica. 12.40 Zborovska glasba M. Renerja, S. Jericija in P. Merkuja. Izvaja zbor L. Bratuž. 13.20 Na goriškem valu. 15.00 I. Tavčar: Izza kongresa. 17.10 Mi in glasba. 18.10 M. Dvorak: Slovenec v Pragi pred 20 leti.

Četrtek: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.10 Mladinski oder: »Svetloba srebrne poti«. 10.30 P. Merku: Kačji pastir, opera. 12.00 Debelost in akupunktura. 12.40 Tržaški oktet. 13.20 Nediški zvon. 14.10 Dvignjena zavesa. 15.00 I. Tavčar: Izza kongresa. 17.00 Mi in glasba. 18.00 Iz arhiva Ciril-Metodove šole v Trstu ob stoletnici ustanovitve.

Petek: 8.10 Pogled v restavratsko delavnico. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Filmi na zaslonih TV. 12.40 Ljubljanski oktet. 13.20 Od Milj do Devina. 14.10 Otroški kotichek. 14.30 Goriški razgledi. 15.00 I. Tavčar: Izza kongresa. 17.00 Kul-

turna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kult. dogodki. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Koncert za srce in orkester. 12.40 Ljubljanski oktet. 14.10 Glasnik Kanalske doline. 15.00 Drugi program. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Dekliški zbor glasbene matice. 18.00 W. Shakespeare: »Mnogo hrupa za nič«.

Šport

Abonmaji vseh domačih tekem Olympie so naprodaj v Gorici v Katoliški knjigarni, tvrdki Terpin in trgovini Kosič K2.

Zavoljo spremembe urnika odbojarske tekme CI Rovigo-Olimpia, ki bo v Rovigu 29. oktobra ob 21. uri (namesto ob 18. uri), sporoča SZ Olympia svojim navijačem, da je odhod z avtobusom izpred Katoliškega doma v Gorici prenesen na 15.45 (namesto 13.15).

OBVESTILA

OPOZORILO DOPISNIKOM. Zaradi praznika Vseh svetnikov 1. novembra, ki je letos na torek, naj bodo dopisi za naslednjo številko našega lista dostavljeni v Trstu pri g. Zorku do 10. ure v ponedeljek

dopolodne, v Gorici pa vsaj do 16. ure istega dne. Stevilka se bo tiskala v sredo 3. nov., izšla pa kot običajno v četrtek 4. nov.

P. Hieronim Zvegljič bo v nedeljo 6. nov. v Rojanu. Maševal bo ob 9. uri in tudi govoril. On bo tudi vodil misijon za slovenske vernike v Rojanu v postnem času prihodnje leto.

Razstava ikon v Nabrežini bo odprta v župnijskih prostorih do vključno nedelje 30. oktobra, vsak dan od 16. do 19. ure.

DAROVI

Za Katoliški glas: Mirka Kete v spomin na moža Franca 20.000; N. N. 10.000 lir.

Za Pastirčka: Marica Čargo, Gorica 20.000 lir.

Za zvonik v Števerjanu: Marčelo Humar 100.000; N. N. 200.000; Klementina Humar vd. Ušaj 200.000; N. N. 100.000; Lusi Škorjanc 30.000; Bogomil Ciglič 60.000; družina Klanjšček 50.000; družina Silvan Dorni 50.000; N. N. 100.000; v spomin pok. Jožka Vogriča: Remigij Ciglič 100.000, Bogdana Hlade 50.000, občinski uslužbenci 90.000, sestrični Anica in Frančiška Vogrič 150.000; v spomin sestre Klare ob 10. obl. smrti brat Zdenko 100.000; Ida Komjanc v spomin pok. dr. Antona Ravnika, ZDA 100.000 lir.

Namesto cvetja na grob Alojza Tomsiča iz Sovodnj: Anka Komjanc za obnovitev cerkve v Sovodnjah 20.000 lir.

Ob tretji obletnici smrti Otilije Uršič iz Sovodnj: sestra Mara za obnovitev cerkve v Sovodnjah 100.000 in za Zavod sv. Družine v Gorici 100.000 lir.

Za Sv. goro: N. N. 10.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Opčinah: druž. Colotti ob srebrni poroki 30.000; Vinicio D'Agnoletti v spomin na brata Arduina 100.000; Eleonora Tarka-Bianchi 10.000; Lojzka in Pepka Škerlavaj namesto cvetja

na grob Pepke Malalan 20.000; Frida Malalan 10.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Ferlugih: pok. Pavla Gec od Bratovščine rožnega venca 50.000 lir.

Za obnovitev Marijinega doma v Rojanu: Renato Gentili 100.000 lir.

G. Lino Cocci: za Marijino družbo v ul. Risorta 3 v Trstu 300.000 in za slovenske misijonarje 200.000 lir.

Za popravilo cerkve v Ospu: Natalija 100.000; Jožefa Slavec 30.000; Uči Smotlak 20.000; Ljuba 100.000; N. N. 100.000 lir.

Za s. Zoro Škerlj OSU v Bocvani: Marija Lavrenčič 100.000 lir.

Za misijon p. V. Kosa SJ: Livija Sosič v spomin na starše 20.000; Lojzka in Pepka Škerlavaj namesto cvetja na grob Pepke Malalan 10.000; Danila, Frida, Valerija, druž. De Luisa 130.000; pok. Pavla Gec od Bratovščine sv. rožnega venca 20.000; Marija Vidau 50.000 lir.

Za slovenske misijonarje: T. Mozenič 100.000; K. Bole 50.000; M. Maligaj 100.000; Marija Trinko 100.000; sestre Ječič 80.000; S. S. 100.000; M. Markuža 100.000; D. Potrata 20.000; M. K. 200.000; J. S. 10.000; E. R. 20.000, vsi v Rojanu; župnija Rupa-Peč 100.000; K. C., Gorica 50.000 lir.

Za lačne po svetu: Marija Trinko 50.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

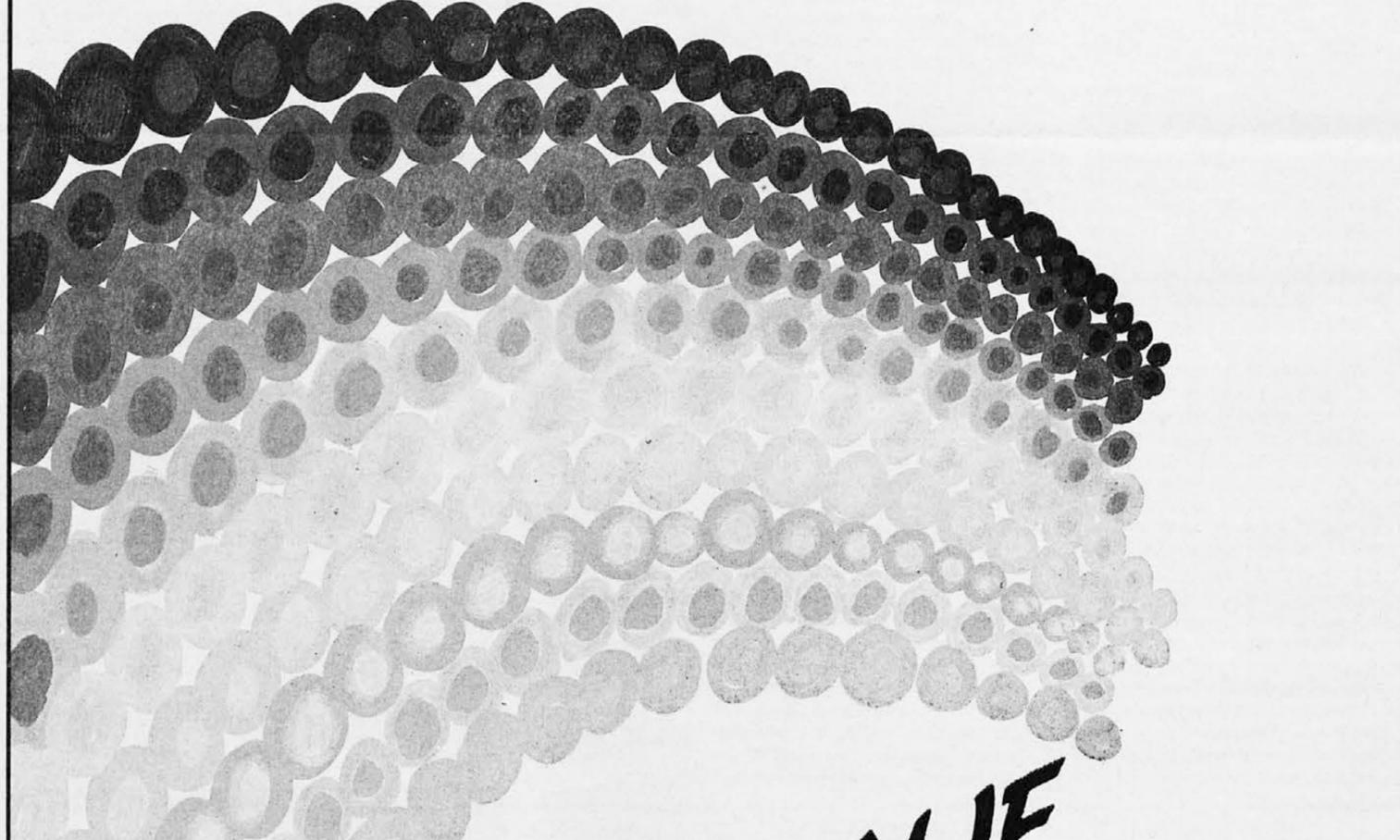
Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

31-X-1988

SVETOVNI DAN VARČEVANJA

VARČEVANJE MAVRICA MOŽNOSTI

KMEČKA BANKA - GORICA
KMEČKO DELAVSKA POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKO OBRTNA HRANILNICA V DOBERDOBU
HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH
KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA IN POSOJILNICA - NABREŽINA
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA d.d. - TRST